

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ГРАНТОВИХ ПРОГРАМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Одним із джерел фінансування енергоефективних проектів промислових підприємств є отримання грантової підтримки від міжнародних донорських організацій.

Гранти надаються за результатами грантових програм-конкурсів, що оголошуються для неприбуткових організацій, під час яких фандрайзер повинен пройти складну процедуру подання заявки на отримання гранту, і, у випадку перемоги в конкурсі – отримати кошти (допомогу).

Грантові програми бувають відкритими (коли до участі допускаються всі організації, які відповідають певним вимогам донорської організації, наприклад, НПО повинна бути внесена до Реєстру неприбуткових організацій) або закритими (коли допускаються лише НПО, що відповідають особливим умовам грантової програми, наприклад, тільки регіональні партнери донорської організації або НПО, які раніше отримували (або не отримували) гранти від даного (або іншого) фонду, НПО певної адміністративної області тощо) [3].

До проектів, які можуть підтримати міжнародні донорські організації, часто висувають такі вимоги:

- співфінансування з місцевих джерел;
- розвиток партнерських відносин і залучення до реалізації проектів усіх зацікавлених сторін: представників органів влади, неурядових організацій, бізнесу;
- можливість продовження проектів по закінченню їх фінансування за рахунок грантових коштів [3].

Етапи реалізації грантових програм наведені в таблиці 1 [1].

Таблиця 1

Етапи реалізації грантових програм

Назва етапу	Сутність
1	2
І. Оголошення конкурсу	Зазначаються програмні пріоритети та перелік можливих заходів, вимоги до заявників, структура проектної заявки та вимоги до бюджету кошторису проекту, перелік необхідних додатків, строки прийому та розгляду проектів. ЄС та інші донори час від часу публікують на своїх веб-сторінках оголошення про конкурси проектів в різних сферах. Для кожного такого конкурсу існують окремі пріоритети, обсяги грантів та критерії відбору.

1	2
II. Безпосереднє отримання проектних заявок донорською організацією	<p>Через те, що переговори з заявником та організацією-донором не ведуться, необхідно чітко дотримуватись вимог, в тому числі адміністративних, в процесі підготовки заявки. Будь-яку пропозицію, що неповністю відповідає всім критеріям та шаблону заявки, буде відхилено.</p> <p>Всі заявки мають подаватись виключно англійською мовою. Для того щоб вкластися в зазначені строки, заявник має спланувати достатню кількість часу на переклад пропозиції. Переклад заявки має бути якісним та коректним з точки зору термінології ЄС та технічної лексики [2].</p> <p>Заявка на фінансування подається у вигляді проекту. Як правило, проектні заявки складаються на підставі аплікаційних форм. Аплікаційна форма (специфічна форма анкети) являє собою набір розділів, висвітлення яких є обов'язковим. У деяких БФ аплікаційні форми розроблені настільки докладно, що підготовка проекту по суті зводиться до відповідей на питання анкети [4].</p>
III. Розгляд поданих проектних заявок	<p>Розгляд відбувається на засіданні програмної ради чи іншого органу донорської організації, уповноваженого приймати рішення за результатами такого розгляду. Процедура розгляду проектів звичайно відбувається в кілька етапів.</p> <p>На першому етапі проекти перевіряються менеджерами програми з погляду їхньої відповідності пріоритетам програми грантів і правильності оформлення документів.</p> <p>На другому етапі проекти розглядаються членами спеціальних експертних комісій, що приймають рішення про фінансування.</p> <p>На третьому етапі проекти затверджуються директором (правлінням) БФ. В окремих випадках ця процедура буває ще більш складною.</p> <p>Як правило, процедура розгляду проектів (з моменту подачі заявки до початку фінансування) займає від трьох до 12 місяців. Реальні строки розгляду необхідно враховувати під час підготовки проекту, оскільки він може «морально застаріти» ще до початку фінансування [5].</p>
IV. Прийняття рішення щодо фінансування відібраних проектів	Учасників відповідного конкурсу повідомляють про результати розгляду їх проектних пропозицій листом, а інформацію про переможців додатково оприлюднюють на веб-сторінках міжнародних донорських організацій
V. Підписання грантової угоди із головними виконавцями проектів, зазначеними у проектних заявках	Грантова угода відображає обов'язки грантоотримувача щодо здійснення проекту і вимоги донорської організації щодо управління коштами гранту, визначає остаточний бюджет, а також план отримання виплат і надання звітів про реалізацію проекту
VI. Реалізація проектів	Виконання запланованих заходів, їх фінансування та досягнення результатів
VII. Подання грантоотримувачем описових і фінансових звітів	Проміжні повинні містити інформацію про хід реалізації конкретного етапу проекту з описом безпосередніх результатів окремих заходів та кінцеві, які повинні містити опис досягнень та впливу проекту

1	2
VIII. Моніторинг та оцінювання кінцевих результатів реалізації проектів	Шляхом участі в заходах проекту, аналізу поданих описових і фінансових звітів, здійснення візитів до організацій, проведення зустрічей із працівниками проекту та їхніми партнерами

Будь-який грант, що буде надано в рамках цього конкурсу має бути не меншим, ніж 50 тис. євро, та не перевищувати 200 тис. євро. Грант, що надається в рамках цього конкурсу може покривати від 50% до 80% загальної вартості проекту. Залишок має бути профінансовано за кошти заявника, партнерів або з інших джерел, що не відносяться до бюджету ЄС.

Література:

1. Мамонова В. Джерела та механізми фінансування місцевого економічного розвитку [Текст]: Навчальний посібник / В. Мамонова [и др.], 2013. – 174 с.
2. Кіріц В. Як писати заявки на гранти / В. Кіріц // Податкове планування. – 2008. – № 3. – С. 36-42. ; № 4. – С. 41-48.
3. Колосов А. Гранты в Украине [Текст]: Потенциальные зарубежные доноры инвестиций / А. Колосов // Посредник. – 2008. – 18 мая. – №20. – С. 14; Посредник. – 2008. – 25 мая. – № 21. – С. 14.
4. Мэйхен М. Как получить грант? [Текст] / Мэйхен М. // Библиотека. – 2009. – № 2. – С. 22-25; Библиотека. – 2009. – № 4. – С. 9-11; Библиотека. – 2009. – № 5 – С. 28-31; Библиотека. – 2009. – № 6. – С. 26-27.
5. Суходоля О. М. Энергоефективність національної економіки: умова та критерій енергетичної безпеки України / О. М. Суходоля // Економіка та держава. – 2008. – № 7. – С. 64-67.

УДК 338.28 : 656.1

С.В. Шарова, к.е.н., доцент
Запорізький національний технічний університет

СВІТОВИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ТРАНСПОРТНОМУ СЕКТОРІ

Наприкінці ХХ століття, подолавши наслідки декількох нафтових криз і накопичивши певну «критичну» масу наукових винаходів у сферах енергоефективності та використання неуглеводневих джерел енергії, промислово-розвинені країни світу взяли курс на зниження питомого споживання енергії та в їх економіках почали формуватися передумови для переходу на наступний рівень технологічного розвитку.

Слід підкреслити, що саме проблеми з забезпеченням копалинами ресурсами стали, з одного боку, своєрідним каталізатором у секторі НДДКР, спрямованих на зменшення енергоспоживання, впровадження енергозберігаючих технологій, заміну традиційного палива на інші джерела енергії, а з іншого боку – причиною більш глибоких змін самих структур виробництва та споживання енергії. У промислово розвинених країнах в умовах вільної конкуренції, різнопланової державної підтримки підприємницької